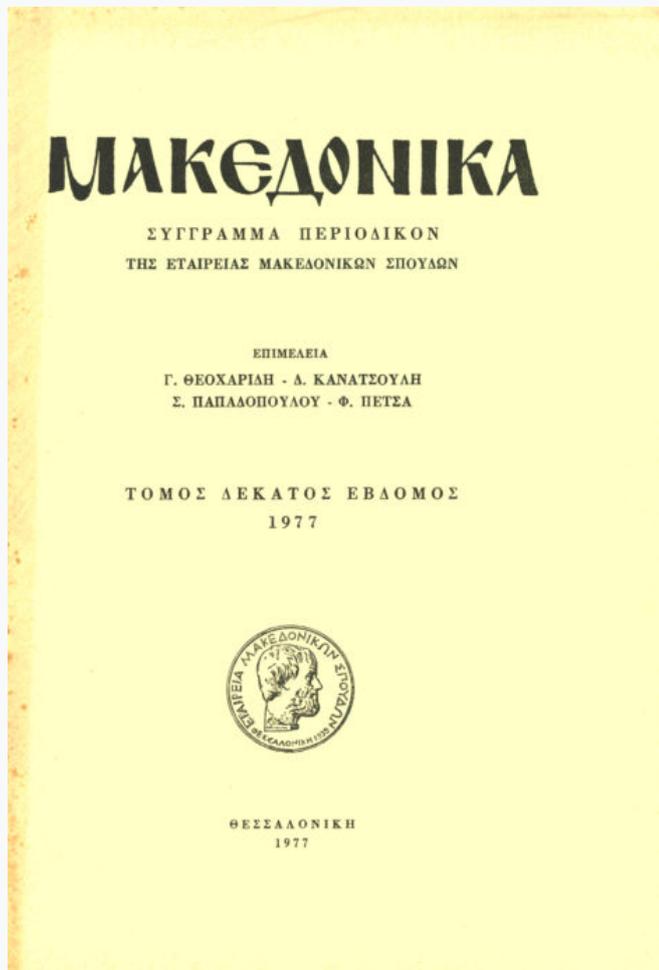

Μακεδονικά

Τόμ. 17, Αρ. 1 (1977)

Πρακτικά Α' Συμποσίου Λαογραφίας του Βορειοελλαδικού Χώρου (Ήπειρος, Μακεδονία, Θράκη), 18-20 Απριλίου 1974

Φ. Πέτσας

doi: [10.12681/makedonika.386](https://doi.org/10.12681/makedonika.386)

Copyright © 2015, Φ. Πέτσας

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Πέτσας Φ. (1977). Πρακτικά Α' Συμποσίου Λαογραφίας του Βορειοελλαδικού Χώρου (Ήπειρος, Μακεδονία, Θράκη), 18-20 Απριλίου 1974. *Μακεδονικά*, 17(1), 463-464. <https://doi.org/10.12681/makedonika.386>

Πρακτικά Α' Συμποσίου Λαογραφίας του Βορειοελλαδικού Χώρου (Ήπειρος, Μακεδονία, Θράκη), 18-20 'Απριλίου 1974, Θεσσαλονίκη 1975.

Το Ίδρυμα Μελετών της Χερσονήσου του Αίμου (ΙΜΧΑ) στη θαυμάσια σειρά των καθιερωμένων εκδηλώσεών του πρόσθεσε από το 1974 τα Συμπόσια Λαογραφίας του Βορειοελλαδικού Χώρου. Το Α' Συμπόσιο πραγματοποιήθηκε την εβδομάδα της Διακαινησίμου, 18-20 'Απριλίου 1974.

Το πρωί της Πέμπτης, 18 'Απριλίου, έγινε η επίσημη έναρξη του Συμποσίου και το ίδιο πρωί μίλησαν για την έρευνα περί τα έθιμα βυζαντινής καταγωγής ο καθηγητής Γ. Σπυριδάκης και περί τα έθιμα αρχαίας καταγωγής ο γνωστός λαογράφος Κώστας Ρωμαίος, που συγκίνησε με την αναφορά του στους πρωτοπόρους ερευνητές Νικόλαο Πολίτη, Στίλπωνα Κυριακίδη, Κ. Α. Ρωμαίο. Έν συνεχεία ο καθηγητής Ν. Μουτσόπουλος μίλησε για τους παραδοσιακούς οικισμούς και τα σχετικά προβλήματα, ενώ ο καθηγητής Γ. Μέγας παραγέτευθε τους «'Αδώνιδος κήπους» των Σερρών.

Οί ιστορικοί οικισμοί ήταν το θέμα δύο ακόμη αρχιτεκτόνων του κ. Ε. 'Αδαμογιάννη και Ν. Κουφουδάκη, που μίλησαν το απόγευμα της ίδιας μέρας, όπως και ο διευθυντής του Λαογραφικού και Έθνομολογικού Μουσείου κ. Κ. Κεφαλάς, ο οποίος άντλησε στοιχεία λαογραφίας και τοπικού ιδιώματος της Θεσσαλονίκης κατά τον 19ο αιώνα από τον Γεώργιο Παπουλία, ενώ ο λαογράφος Γ. Αϊκατερινίδης, του Κέντρου Έρευνών Έλληνικής Λαογραφίας, παρουσίασε Έαρινά έθιμα λαϊκής λατρείας από την 'Ανατολική Μακεδονία.

Το πρωί της Παρασκευής 19.4.74 ο ύφηγητής κ. Σ. Ήμελλος αντί Θρακικών εθίμων μαγικού περιεχομένου γενικότερα, όπως είχαν αναγγελθῆ, μίλησε ειδικότερα για τὸν αέθιμη λίθο (aéitē, aetópetra, acqilina) και τις μαγικές του ιδιότητες, ενώ η γνωστή έθνομολόγος-λαογράφος κ. Α. Κακούρη μίλησε για Θρακικά άγροτικά δρώμενα. Ο βοηθός της έδρας της Λαογραφίας στο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης κ. Κ. Τσαγγαλάς παρουσίασε μέρος της μελέτης του για την ύδρομαντεία και κατοπτρομαντεία. Ο καθηγητής κ. Γ. Σπυριδάκης την «κατά το έαρ αίθραν» σχέτισε προς αρχαιολογικά ευρήματα από της Μινωικής και της Κλασικής Έποχής, ο κ. Κώστας Ρωμαίος τις Μπουλές της Νάουσας παράληψε προς ύποθετικό δρώμενο με βάση το δημοτικό τραγούδι για το Μικρό Βλαχόπουλο και ο κ. Γ. Γκιζέλης, άναπληρωτής προϊστάμενος της Ύπηρεσίας Έρευνών Ε.Κ.Κ.Ε., πραγματεύθηκε τα Ήπειρωτικά Θρησκευτικά Πανηγύρια.

Το απόγευμα της ίδιας μέρας ο κ. Μ. Μερακλής με τίτλο «Διαβρώσεις και επιβιώσεις στο λαϊκό πολιτισμό της Βορείου Έλλάδος» έδωσε δύο δείγματα έρευνητικής εργασίας του, ένα στην παραδοσιακή Έλληνική Λαογραφία και ένα στη γραμμή των νέων κοινωνικών τάσεων της σύγχρονης Λαογραφικής Έπιστήμης. Άνεκοίνωσαν έπισης εργασίες τους η κ. Α. Παραφεντίδου, ο κ. Κ. Καραπατάκης και ο κ. Θ. Κωστάκης του Ίστορικού Λεξικού της Άκαδημίας, ο οποίος μίλησε για θρακικές επιδράσεις στα Τσακωνοχώρια της Προποντίδος. Άντι του λαογράφου κ. Δ. Κρεκούκια, του οποίου είχαν αναγγελθῆ άνακοίνωση για Ποιμενικά Έθιμα της Ήπειρου, ο κ. Θ. Προβατάκης, πανεπιστημιακός βοηθός, παρουσίασε Άγνωστες Χαλκογραφίες του Άγίου Όρους.

Το πρωί του Σαββάτου, 20 'Απριλίου, ήταν άφιρωμένο στη λαϊκή μικροτεχνία. Για κινητά κιβωτίδια τεχνιτών άργυροχρυσοχοΐας, για τη λατρευτική άφετηρία της θρακιάτικης σαρακασάνικης ποδιάς, για τις έθνικες φορεσιές της Βορείου Έλλάδος, για τους φεγγίτες των άρχοντικών, για πόρτες αρχαίες και νεοελληνικές και για λαϊκές προσφορικές σφραγίδες μίλησαν αντίστοιχα η δ. Μ. Τεντοκάλη, η κ. Ε. Φιλλιππίδου, η κ. Ε. Ρωμαίου-Καρσταμάτη, ο κ. Κίτσος Μακρής, ο κ. Κ. Ρωμαίος και ο κ. Θ. Προβατάκης.

Το απόγευμα του Σαββάτου, άφιρωμένο στη δημοτική μουσική, άκούσαμε την κ. Δ. Μαζαράκη, τὸν κ. Δημ. Θέμελη, διευθυντή του Κρατικού Ώδειου Θεσσαλονίκης, τὸν κ.

Π. Καβακόπουλο, συνεργάτη του ΕΙΡΤ, που μίλησαν και παρουσίασαν την ηπειρώτικη τζαμάρα, το κανονάκι και δημοτικά τραγούδια της Θράκης.

Το συμπόσιο έκλεισε με συμπεράσματα που διετύπωσε ο καθηγητής κ. Γ. Μέγας και με προτάσεις για το προσεχές Συμπόσιο του έτους 1975, τις οποίες συνώνυσε ο διευθυντής του ΙΜΧΑ καθηγητής κ. Κ. Μητσάκης.

Τά τυπωμένα Πρακτικά του Συμποσίου περιέχουν σχεδόν μόνον τις μισές ανακοινώσεις με σειρά την αλφαβητική του ονόματος των συγγραφέων. Δεν περιλαμβάνονται οι ανακοινώσεις του Κώστα Ρωμαιοί, ή ανακοίνωση του Γ. Σπυριδάκη για την «κατά Έαρ αϊάραν», του Θ. Προβατάκη για τις χαλκογραφίες του Άγιου Όρους, καθώς και οι ανακοινώσεις των Ε. Άδαμογιάννη, Σ. Ήμέλλου, Κ. Τσαγγαλά, Μ. Μερακλή και Μ. Τεντοκάλη.

Ή αλφαβητική σειρά, που καθιέρωσε το ΙΜΧΑ για τη δημοσίευση Πρακτικών Συμποσίων και Συνεδρίων δεν αποδίδει τη σειρά με την οποία ακούσθηκαν οι ανακοινώσεις, ενώ αυτή ή σειρά δεν είναι χωρίς σημασία.

Ήταν μόνον μία άρχή τώ Α' Συμπόσιο Λαογραφίας του Βορειοελλαδικού Χώρου. Άπασχολήθηκε κυρίως με τώ έθιμα, με τή λατρεία, με τή τέχνη και τούς οικισμούς, λιγώτερο με τή γλώσσα και τώ δημοτικό τραγούδι, καθόλου με άλλα λαογραφικά θέματα. Ένώ τώ γενικό ενδιαφέρον τής Θεσσαλονίκης ύπηρξε σημαντικό, ή παρουσία τής Έλληνικής Λαογραφικής Έπιστήμης δεν θεωρήθηκε ίκανοποιητική και ή άπουσία ξένων επιστημόνων έμειωσε τή σπουδαιότητα των άποτελεσμάτων. Ύπάρχουν βάσιμες έλπίδες ότι τώ προσεχή Συμπόσιο θά είναι περισσότερο έπιτυχημένα και έτσι δικαιώνεται ή καλή άρχή που έγινε¹.

Φ. ΠΕΤΣΑΣ

Άντωνίου Σιγάλα, Ίστορία τής Έλληνικής Γραφής, Δευτέρα έκδοσις βελτιωμένη, Θεσσαλονίκη 1974, σχήμα 4ο, σελ. Ι-ΧV και 1-387.

Ύπ' άριθ. 12 στή σειρά Βυζαντινά Κείμενα και Μελέται του Κέντρου Βυζαντινών Έρευνών έκδόθηκε σέ 2η έκδοσις βελτιωμένη ή γνωστή Ίστορία τής Έλληνικής Γραφής τώ καθηγητώ Άντωνίου Σιγάλα, πλουτισμένη με νέο Πρόλογο (σ. ΧΙ-ΧΙΙ), με προσθήκες και με διορθώσεις ίδίως στά εισαγωγικά για τούς προδρόμους και τήν άρχή τής Γραφής.

Τώ λαμπρό σύγγραμμα άπό τήν πρώτη έκδοσή του έχει ήδη βραβευθή και, στά κύρια μέρη του, έχει έπαινεθή. Άποσπάσματα των κρίσεων δημοσιεύονται στό τέλος τής νέας έκδόσεως (σ. 384-387). Άνήκουν σέ διαπρεπείς ειδικούς Έλληνες και ξένους επιστήμονες, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται άθθεντιές, όπως οι Ε. Kornemann, Ρ. Maas, Η. Grégoire, Mario Segre, Gy Moravcsik, Κ. Άμαντος Α. Dain, G. Soyter, Ι. Καλλιτσουάκης, W. Schubart, Α. Α. Παπαδόπουλος, Ρ. Kretschmer και άλλοι.

«Τώ καλύτερο και σαφέστερο σύγγραμμα, που ύπάρχει», γράφει ό Β. Α. van Groningen. «Τίμα τώ νέο Πανεπιστήμιο τής Θεσσαλονίκης», έγράφη τότε στό Journal of Hellenic Studies άπό επιστήμονα με τώ άρχικά Τ. C. Έν τούτοις οι φοιτητά τής Φιλοσοφικής Σχολής τώ Πανεπιστημίου τής Θεσσαλονίκης στερήθηκαν τώ δάσκαλό τους λίγα χρόνια άργότερα. Και ή Έταιρεία Μακεδονικών Σπουδών στερήθηκε έναν άπό τούς ίδρυτάς της.

1. Έν τώ μεταξύ πραγματοποιήθηκε και τώ Β' Συμπόσιο στήν Κομοτηνή, 19-22 Μαρτίου 1975, τυπώθηκαν και τώ Πρακτικά του σέ έπιμελημένη έκδοσις, αλλά γι' αυτά στόν προσεχή τόμο των Μακεδονικών.